

RUHSAL LİDERLİK

Doç. Dr. Ufuk ORHAN
Ar. Gör. Yahya MENDİ
Altan DOĞAN

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7409-31-5

Kitap Adı

Ruhsal Liderlik

Yazarlar

Doç. Dr. Ufuk ORHAN

ORCID iD: 0000-0003-0539-2800

Ar. Gör. Yahya MENDİ

ORCID iD: 0000-0001-6692-3690

Altan DOĞAN

ORCID iD: 0000-0001-7862-4479

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

MED102000

DOI

10.37609/akya.139

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşurmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Yaklaşık olarak 1960'lardan itibaren Dünya'da, 2000'lerin başından itibaren de Türkiye'de ilgi odağı olan bir kavram "Ruhsal Liderlik". İçeriği itibarı ile birçok liderlik türüne benzetilen ama din ile ilişkili görüldüğü için belki de son zamanların en çok ilgi duyulan liderlik başlıklarından biri. Ruh kelimesinin İslam düşünürleri tarafından zikredildiği (Örneğin Farabi, İbn Sina ve Gazali) gerekçesi ile (Ardıç, 2013) biraz da örnekler itibarı ile Budist lideri Dalai Lama ile başlayan ve İslam mutasavvıflarından Mevlana, Şems, Hacı Bektaşî Veli, Ahi Evran ve Yunus Emre gibi isimler (Polatçı, 2020: 251) ile birlikte yazılan bir liderlik türü. İşte tam da bu nedenle din ile ilişkili görülen ve ilgi odağının artmasına neden olan bir kavram Ruhsal Liderlik. Ruhsal liderliğin din ile ilişkisi sadece bu örneklerden ibaret değil elbette. Literatürde geçtiği üzere; Fry'a göre din, ruhsallık için ön şart değildir ama ruhsallık, dini içerir (Baykal, 2018) cümlesi de ruhsal liderlik ile din ilişkisini anlatır niteliktedir. Elbette biraz da dini isimlerle anılması ve din ile karşılaştırma saikleri ile aslında değer temelli liderlik türleri içerisinde olmazsa olmaz olarak vücut bulmaktadır Ruhsal Liderlik kavramı. Dünyanın yalan-ahiretin gerçek olması yönündeki inanç, insanın dünyevi meşgaleler ile hemhal olmasının getirdiği bıkkınlık ve insanın bu durumdan kendi iç dünyasına dönerek kurtulacağı yönünde geliştirilen inanç, gerçek mutluluğun insanın kendi iç sesini dinlemesi ve kendisi ile barışık olma hali ile ilgili olması gibi nedenler Ruhsal Liderlik kavramını daha önemli hale getirmektedir.

İlk başta, ruhsal liderliğin dini liderlerin söylevleri ile ya da nitel analiz ile ele alınması olarak planladığımız bu yol, Covid-19'un da etkisiyle kamu ve özel sektörlerinin analizi ile so-

nuçlandı. Covid-19 sürecinde nitel analizin katılımcılar ile kapalı alanda daha fazla zaman geçirmeyi gerektirmesi, bizi nitel analizden vazgeçiren neden idi işin aslı.

İçeriğinde literatür bilgilerinin, son yıllarda yapılan altmışa yakın çalışmanın özetlerinin, üniversite, gıda, gümrük, enerji gibi farklı sektör çalışanlarından toplanan verilerin analizlerinin ve bu analizlere dayalı sonuçların yorumlarının yer almasının, bu kitabı önemli kıldığı kanaatindeyiz. Hatta samimiyetimizle belirtmek isteriz ki, bu kitabı asıl önemli yapan unsur, yazarların verileri toplama aşamasından hemen sonra Covid olmasıdır. Yani sağlığımızı hatta hayatımızı tehlikeye atma pahasına bu kitabın tamamlanması adına verilen emek, bu kitap ile kurduğumuz manevi bağı anlatır niteliktedir. Son olarak, kitapta ortaya konulan önerilerin Yönetim ve Organizasyon ve Örgütsel Davranış alanlarına katkı sağlayacağı ümidini taşımaktayız.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın verilerinin temini aşamasında Covid-19'a rağmen anketleri doldurarak bizlere yardımcı olan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi akademik ve idari personeli ile Adana, Mersin, Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde farklı sektörlerde çalışan özel sektör katılımcılarına teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iii
Teşekkür.....	v
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	3
2.1. RUHSAL LİDERLİK.....	3
2.1.1. Ruhsal Liderlik ve Din İlişkisi.....	18
2.1.2. Ruhsallığa Duyulan İhtiyaç.....	20
2.1.3. İş Yaşamında Ruhsal Liderlik.....	21
2.1.4. Ruhsal Liderlik Boyutları.....	27
2.1.5. Ruhsal Liderlerin Özellikleri	31
2.1.6. Ruhsal Liderlik İle İlgili Liderlik Türleri	32
2.1.6.1. Dönüşümcü Liderlik.....	33
2.1.6.2. Hizmetkâr Liderlik	34
2.1.6.3. Etik Liderlik.....	35
2.1.6.4. Otantik Liderlik.....	36
2.1.7. Ruhsal Liderlik Kategorizasyonu ve Ruhsal Liderlik Teorileri	38
2.1.7.1. Fairholm'un Ruhsal Liderlik Teorisi	39
2.1.7.2. Fry'ın Ruhsal Liderlik Teorisi	39
2.1.8. Ruhsal Liderlik Modelleri.....	42
2.1.8.1. Fairholm'un Ruhsal Liderlik Modeli	42
2.1.8.2. Nancy Eggert'in Ruhsal Liderlik Modeli	45
2.1.8.3. Fry'ın Ruhsal Liderlik Modeli	45
2.1.8.4. Kriger ve Seng'in Ruhsal Liderlik Modeli	47
2.1.8.5. Chen ve Yang'ın Ruhsal Liderlik Modeli	47
2.1.8.6. Fry & ark'nın Yeni Ruhsal Liderlik Modeli	48
2.1.8.7. Reave'in Ruhsal Liderlik Modeli	49
2.1.8.8. Benefel'in Ruhsal Liderlik Modeli	49

2.1.9. Ruhsal Liderliğin Avantajları, Dezavantajları ve Eleřtirilen Yönlere.....	50
2.1.10. Ruhsal Liderlik İle İlgili Yapılan alışmalar	52
3. YÖNTEM.....	95
3.1. ARAŐTIRMANIN AMACI	95
3.2. ARAŐTIRMANIN ÖNEMİ	95
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	95
3.4. ARAŐTIRMANIN GÜVENİRLİĞİ	96
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	97
4. BULGULAR	98
5. SONUÇ	149
6. EKLER	153
EK 1: RUHSAL LİDERLİK ÖLÇEKLERİ	153
EK 2: YAPILAN ALIŐMALARA İLİŞKİN DETAYLAR	161
SONSÖZ	167
KAYNAKA	169

KAYNAKÇA

- Abdizadeh, M. Khiabani, M.M. & Baroto, M.B. (2014). Testing the relationship between spiritual leadership and job satisfaction in the Iranian health-care industry, *European Journal of Scientific Research*, Vol. 123, No 2, pp. 203-218.
- Afsar, B. Badir, Y. & Kiani, U.S. (2016). Linking spiritual leadership and employee pro-environmental behavior: The influence of workplace spirituality, intrinsic motivation, and environmental passion, *Journal of Environmental Psychology*, 45, pp.79-88.
- Akıncı, T. (2017). Lise öğretmenlerin yönetici ruhsal liderlik algılarının öğretmen liderliği ve öz-yetkinliklerine etkisi, *Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ortak Lisansüstü Programları*, İstanbul.
- Ali, M. Aziz, S. Pham, T. N. Babalola, M. T. & Usman, M. (2020a). A positive human health perspective on how spiritual leadership weaves its influence on employee safety performance: The role of harmonious safety passion. *Safety science*, 131, 104923.
- Ali, M. Usman, M. Pham, N. T. Agyemang-Mintah, P. & Akhtar, N. (2020b). Being ignored at work: Understanding how and when spiritual leadership curbs workplace ostracism in the hospitality industry. *International Journal of Hospitality Management*, 91, 102696.
- Alptekin, S. (2018). Bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin yönetici hemşireleri ile ilgili ruhsal liderlik algılarının belirlenmesi. T.C. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- An, C. West, A.D. Sandage, S. J. & Bell, C. A. (2019). Relational spirituality mature alterity and spiritual service among ministry leadership: An empirical study, *Pastoral Psychology*, 68, pp.127-143.
- Ankaralıoğlu, S. (Ocak 2020). Farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmen algılarına göre yöneticilerin ruhsal liderlik stiline okul kültürüne etkisi. T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ardıç, T. (2013). Ortaokullarda görevli öğretmenlerin ruhsal liderliğe ilişkin algıları (Diyarbakır ili örneği). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.

- Bakan, İ. & Doğan, İ. F. (2013). Liderlik, Gazi Kitapevi, s. 355-358, Ankara.
- Baloğlu, N & Karadağ, E.(2009). Ruhsal liderlik üzerine teorik bir çözümleme, kuram ve uygulamada eğitim yönetimi, Cilt:15, Sayı: 58, ss. 165-190.
- Baykal, E. & Zehir, C. (2018). Mediating effect of psychological capital on the relationship between spiritual leadership and performance. *Economics and Management*, 21 (3), 124-140.
- Baykal, E. (2018) Spiritüelite (Ruhsallık) ve iş ortamında anlam arayışı, alanya Akademik Bakış Dergisi, Alanya Academic Review Journal, Yıl: 2018, C:2.
- Birnie, E. A. (2019). Spiritual leaders can retain nurses. *Journal of nursing management*, 27 (7), 1-5.
- Chahardeh, F.A. & Chegini, M.G. (2015). The impact of spiritual leadership dimensions on turnover intention through employee empowerment, *Indian Journal of Fundamental and Applied Sciences*, Vol.5, pp. 4975-4984.
- Chi, V.M. (2018). Spiritual Leadership: A buddhist approach, Durham Theses, Durham University, Durham e-Theses Online: <http://etheses.dur.ac.uk>.
- Cinnioğlu, H. (2018). Yiyecek içecek işletmeleri çalışanlarının ruhsal liderlik algılarının iş tatmin düzeyleri üzerine etkisi: İstanbul örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6 (4), 113-131.
- Contreras, F. (2016). Servant and spiritual leadership theories: Are they two different notions? *Journal of Human Values* 22 (3), pp.202-208.
- Çetin, Ş. & Baltacı, R. (2018). Örgütlerde liderlik, Nobel Akademik Yayıncılık, s. 350-351, Ankara.
- Çimen, B. & Karadağ, E. (2019). Ruhsal liderlik, örgüt kültürü, örgütsel sessizlik ve okulun akademik başarısı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 25 (1), 1-50.
- Damar, A. & Eskiler, E. (2017). The impact of spiritual leadership on empowerment and work procrastination. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 37, p. 01056).
- Dargahi, H. Nasrollahzaedeh, A. K. & Rahmani, H. (2017). An investigation of relationship between spiritual leadership style with organizational commitment among Tehran University of medical sciences staffs. *International Journal of Asian Social Science*, 7 (3), pp.234-241.
- Delfino, A. P. (2019). Spiritual leadership and job satisfaction of teaching and non-teaching personnel of partido state university. *People: International Journal of Social Sciences*, 5 (2), 123-140.
- Demirdağ, A. (2019). Ruhsal liderliğin iş tatmini üzerindeki etkisini farklı kuşaklar üzerinden inceleme. T.C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Dhiman, S. (2017). Spiritual leadership: a superior way to be and serve. In *Holistic Leadership* (Vol. 1, pp.155-179). <https://link.springer.com>
- Duthely, L. M. (2017). Individual flourishing and spiritual leadership: An approach to ethical leadership. *Journal of Leadership Studies*, 11 (2), 66-68.
- Edwards, G. & Peruma, J. (2017). Enacting social justice in education through spiritual leadership. *Koers*, 82 (3), 1-14.
- Egel, E. & Fry, L. W. (2017). Spiritual leadership as a model for Islamic leadership. *Public Integrity*, 19 (1), 77-95.
- Ergen, T. (2011). Stratejik liderlik ve takım çalışmalarındaki rolü erzurum ili 112 acil sağlık hizmetlerinde bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Erzurum.
- Ertürk, A. & Dönmez, E. (2017). Ruhsal liderlik ve eğitimdeki yansımaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 11-19.
- Esfahani, S. T. & Sedaghat, S. (2015). The relationship between spiritual leadership and vertical organizational trust. *Journal of Scientific Research and Development*, 2 (5), 166-171.
- Fairholm, G. W. (1997). *Capturing the hearth of leadership: spirituality and community in the new american workplace*. Westport, CT: Praeger.
- Fairholm, M.R. & Gronau, T.W.(2015). Spiritual leadership in the work of public administrators, *Journal of Management, Spirituality and Religion*, 12 (4) , pp. 354-373.
- Fanggidae, R. E., Suryana, Y. & Efendi, N. (2016). Effect of a spirituality workplace on organizational commitment and job satisfaction (study on the lecturer of private Universities in the Kupang city-Indonesia). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 219, 639-646.
- Febrianto, A. S. Noermijati, N. Juwita, H. A. J. & Alashkam, S. A. (2019). The influence of psychological empowerment and islamic spiritual leadership on organizational commitments and intrinsic motivation. *Jurnal Aplikasi Manajemen*, 17 (3), 381-390.
- Fry, L. W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly*, 14, 14 , pp. 693-727. Science Direct database.
- Fry, L. W. Latham, J. R. Clinebell, S. K. & Krahnke, K. (2016). Spiritual leadership as a model for performance excellence: A study of Baldrige award recipients. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, 14 (1), 22-47.
- Fry, L.W. Nisiewicz M. & Vitucci, S. (2007). Transforming police organizations through spiritual leadership: Measurement and establishing a baseline. Paper presented At The National Meeting of the Academy of Management, Philadelphia, Pennsylvania.

- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Göçen, A. & Terzi, R. (2019). The causal effect of spiritual leadership on organizational health in educational organizations. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11 (2), 100-117.
- Güçlü, N. & Koşar, S. (2016). *Eğitim yönetiminde liderlik*, Pegem Akademi.
- Gümüüşoy, Y. (2020). Ruhsal liderliğin hizmet inovasyon davranışı üzerindeki etkisinde, takım uyumu ve bilgi paylaşımının aracılık rolü üzerine bir araştırma. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; İşletme Ana-bilim Dalı, Doktora Tezi, Aksaray.
- Günay Süle, G. (2019). Okul yöneticilerinin kişilik özellikleri ile ruhsal liderlik düzeyleri arasındaki ilişki. T.C. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Gündüz, Ş. (2014). Ruhsal liderlik ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki: duygusal zekânın aracı etkisi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul, Journal Homepage: www.elsevier.com/locate/ijhm.
- Gündüz, Ş. (2017). The relationship between spiritual leadership and organizational cynicism: The moderating effect of emotional intelligence. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 18 (2), 117-132.
- Hamid, N. (2020). The application of spiritual leadership affects job satisfaction and deviant behavior in the workplace. *Human Systems Management*, (Preprint), 1-11.
- Hassan, M. Nadeem, A. B. & Akhter, A. (2016). Impact of workplace spirituality on job satisfaction: Mediating effect of trust. *Cogent Business & Management*, 3 (1), 1189808.
- Hunsaker, W. & Jeong, W. (2020). Engaging employees through spiritual leadership. *Management Science Letters*, 10 (15), 3527-3536.
- Hunsaker, W. (2019). Spiritual leadership and job burnout: Mediating effects of employee well-being and life satisfaction. *Management Science Letters*, 9 (8), 1257-1268.
- Hunsaker, W. D. (2020). Spiritual leadership and work-family conflict: mediating effects of employee well-being. *Personnel Review*, 50 (1), 143-158.
- Jahandar, P. Tafreshi, M. Z., Rassouli, M. & Atashzadeh-Shoorideh, F. (2018). Spiritual leadership model as a paradigm for nursing leadership: A review Article. *Mid wifery*, 27 (3), pp. 43-46.

- Jeon, K.S. & Choi, B.K. (2020), A multi dimensional analysis of spiritual leadership, affective commitment and employees' creativity in South Korea, *Leadership & Organization Development Journal*, 41 (8), pp. 1035-1052.
- Jufrizen, J. Sari, M. Nasutian, M. İ. Radiman, R. & Wahyuni, S. F. (2019). The strategy of spiritual leadership: The role of spiritual survival, workplace spirituality and organizational commitment at private universities. *International Journal of Research in Business and Social Science* (2147-4478), 8 (1), pp. 64-72.
- Kaiqin, L. & Zhihua, D. (2020). Study on the effect of spiritual leadership on employees' proactive behavior. Francis Academic Press, International Conference on Big Data Application & Economic Management (ICB-DEM 2020), UK.
- Karadağ, E. (2009). Ruhsal liderlik ve örgüt kültürü: bir yapısal eşitlik modelleme çalışması, kuram ve uygulamalarda eğitim bilimleri, 9 (3), s.1357-1405.
- Karadağ, E. (2016). The moderation of national culture regarding the effect of spiritual leadership on organizational commitment and productivity: A cross-cultural meta-analysis. *İletişim*, (25), 233-260.
- Karagul, V. (2019). 'People's preferences and attitudes about spiritual leadership values in public organization: The Case of Turkey', *Journal of Management Research*, 11 (4), 12-47.
- Kawiana, I. G. P. & Riana, I. G. (2016). The mediating effect of calling on spiritual leadership and job satisfaction in village credit institution. *Economics*, 3 (6), pp. 276-282.
- Kaya, A. (2015). The relationship between spiritual leadership and organizational citizenship behaviors: A research on school principals' behaviors. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15 (3), 597-606.
- Kesken, J. & Ayyıldız, A.N. (2008). Liderlik yaklaşımlarında yeni perspektifler: pozitif ve otantik liderlik, *ege akademik bakış*, Sayı 8 (2), s.729-754.
- Khiabani, M. M. Abdizadeh, M. & Baroto, M. B. (2020). Testing the relationship between spiritual leadership and job satisfaction in the Iranian health care industry. 123 (2), 203-218.
- Kılıç, B. (2018). Ruhsal liderlik, örgüt kültürü ve örgütsel sessizliğin okul başarısına etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetim Bilim Dalı, Doktora Tezi, Eskişehir.
- Koçel, T. (2015). İşletme yöneticiliği, Beta yayınları, İstanbul.

- Korkut, A. (2012). Ruhsal liderliğe ilişkin kurumsal bir inceleme, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Krishnakumar, S. Houghton, J. D. Neck, C. P. & Ellison, C. N. (2015). The “good” and the “bad” of spiritual leadership. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, 12 (1), 17-37.
- Kurtar, Ş. (2019). Ruhsal liderlik ölçeği: Türkçe dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Lean, E. R. & Ganster, D. C. (2017). Is there a common understanding of spiritual leader behaviors? *Journal of Management, Spirituality & Religion*, 14 (4), pp. 295-317.
- Maris, Z. D. Saidabadi, R. Y. & Niazazari, K. (2016). Explaining the role of spiritual leadership in envy management of faculty members through the role of Professional mediator. *MIER Journal of Educational Studies Trends & Practices*, 6 (2), pp. 211-224.
- Marwansyah. (2017). Spiritual leadership of an Indonesian Muslim business leader: A religious spirituality perspective. *International Journal of Business and Globalisation*, 19 (4), pp. 528-548.
- Namdar, M. Tafreshi, M. Z. Atashzadeh-Shoorideh, F. & Nasiri, M. (2019). Correlation between spiritual leadership and occupational conflict. *Advances in Nursing & Midwifery*, 28 (2), 33-38.
- Narcıkara, E. B. & Zehir, C. (2016). Effect of organizational support in the relationship between spiritual leadership and performance. *International Journal of Humanities and Social Science* 6 (12), 28-42.
- Narcıkara, E. B. (2017). Spiritüel liderlik davranışlarının algılanan performans üzerine etkisi. T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı, İşletme Yönetim Doktora Programı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Nguyen, P. V. Tran, K. T. Dao, K. H. & Dinh, H. P. (2018). The role of leader's spiritual leadership on organisation outcomes. *Asian Academy of Management Journal*, 23 (2), 45-68.
- Nurlasera, M. (2019). Exploring theory of spiritual leadership: constructing a model. In 16th International Symposium on Management (INSYMA 2019) (pp. 91-94). Atlantis Press.
- Pio, R. J. Sumayku, S. M. & Mukuan, D. D. S. (2020). Organizational culture as an intervening variable of spiritual leadership with organizational com-

- mitment and ethical behavior. In 2nd Annual International Conference on Business and Public Administration (AICoBPA 2019) (pp. 130-135). Atlantis Press.
- Polatçı, S. (2020). Spiritual Leadership. In O. Demirtaş & M. Karaca (Eds.), *Handbook of Leadership Styles* (1st ed., pp. 231-261). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Prasetyo, I. D. (2019). Spiritual leadership: Practical implementation for school principals in Indonesia. *The Educational Review, USA*, 3 (3), 28-33.
- Ribeiro M. Caldeira S. Nunes E. & Vieira, M. A. (2020). Commentary on spiritual leadership and workplace spirituality in nursing management. *J NursManag.*, <https://doi.org/10.1111/jonm.13196>
- Rumangkit, S. (2020). Mediator analysis of perceived organizational support: role of spiritual leadership on affective commitment. *JDM (Jurnal Dinamika Manajemen)*, 11 (1), 47-54.
- Salehzadeh, R. Pool, J. K. Lashaki, J. K. Dolati, H. & Jamkhaneh, H. B. (2015). Studying the effect of spiritual leadership on organizational performance: An empirical study in hotel industry. *International journal of culture, tourism and hospitality Research*, 9 (3), 346-359.
- Samul, J. (2019). Spiritualladership: Meaning in the sustainable workplace. *Sustainability*, 12 (1), 1-1.
- Saripudin, W. & Rosari, R. (2019). Does spiritual leadership model enhance work engagement? Empirical evidence from an islamic hospital in Yogyakarta. *Journal of Leadership in Organizations*, 1 (2), 112-133.
- Setiawati, T. (2017). The relationship pattern of spiritual leadership, pride in the organization and competitive advantage muafi. *SIBR 2017 (Osaka) Conference on Interdisciplinary Business and Economics Research*, 6th - 7th July 2017, Osaka, Japan.
- Sholikhah, Z. Wang, X. & Li, W. (2019), The role of spiritual leadership in fostering discretionary behaviors: The mediating effect of organization based self-esteem and workplace spirituality, *International Journal of Law and Management*, 61 (1), 232-249.
- Smith, G. Minor, M. & Brashen, H.(2018). Spiritual leadership: A guide to a leadership style embraces multiple perspectives, *Journal of Instructional Research*, Volume 7.
- Sümbüloğlu, K. (1993). *Biyoistatistik*, Özdemir Yayıncılık, Ankara.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics* (sixth ed.). Pearson, Boston.

- Tan, İ. H. (2015). İlkokul ve ortaokul müdürlerinin ruhsal liderlik davranışları ile öğretmenlerin işe tutkunlukları arasındaki ilişki, Zirve Üniversitesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortak Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması Ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- Tanrıkulu, A. (Ocak 2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ruhsal liderlik ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. T.C. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Togay, U. (2015). Okul yöneticilerinin liderlik özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: mersin örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması, Ekonomisi Bölümü Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Uyar, S. (2019). Spiritual leadership, *Journal of Healthcare Management and Leadership*, Sayı:1, s. 22-26.
- Wang, M. Guo, T. Ni, Y. Shang, S. & Tang, Z. (2019). The effect of spiritual leadership on employee effectiveness: an intrinsic motivation perspective, *Frontiers in Psychology*, www.frontiersin.org, Volume 9, Article 2627.
- Yılmaz, M. (Eylül, 2020). Yöneticilerin ruhsal liderlik davranışlarının örgütsel stres ve tükenmişlik üzerine etkisi: otel işletmeleri örneği. T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Zakkariya, K. A. & Aboobaker, N. (2020). Spiritual leadership and intention to stay: examining the mediating role of employee voice behaviour, *Journal of Management Development*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
- Zhang, Y. & Yang, F. (2019). How and when spiritual leadership enhances employee innovative behavior, *Personnel Review* Emerald Publishing Limited, DOI 10,1108, <https://www.emerald.com>.